

UNIwersYTET W BIAŁYMSTOKU
INSTYTUT FILOLOGII POLSKIEJ
Zakład Teorii i Antropologii Literatury

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej
w Białymstoku

Paryż - Londyn - Monachium - Nowy Jork.

Miejsce Emigracji Niepodległościowej po 1939 roku na mapie kultury nie tylko polskiej – II

30-31 maja 2014 r.

Zapraszamy po raz kolejny do wzięcia udziału w dyskusji rozpoczętej w maju 2007 r. na temat znaczenia spuścizny kulturalnej wychodźstwa niepodległościowego, której plon został utrwalony w tomie *Paryż - Londyn - Monachium - Nowy Jork. Powrześniowa emigracja niepodległościowa na mapie kultury nie tylko polskiej*, pod red. Violetty Wejs-Milewskiej i Ewy Rogalewskiej, Białystok 2009. Uważamy, że ponowne skierowanie wysiłku badawczego w obszary zarysowane przed sześcioma laty jest zasadne i pożądane, bowiem pozwoli nam przede wszystkim na wzbogacenie obecnego (bez wątplenia imponującego) stanu wiedzy o emigracji o wątki nowe - dotąd niepodjęte, nieznane lub przemilczane oraz na oświetlenie i zarazem pogłębienie problemów, które wydają się istotne w świetle najnowszych interdyscyplinarnych metodologii. Liczymy również na reinterpretację możliwą dzięki pracy „u źródła”, tj. dzięki eksploracji rozmaitych zasobów archiwalnych (autorskich i instytucjonalnych) znajdujących się zagranicą i w kraju. Interesujące w tym kontekście będzie zwłaszcza spojrzenie na środowisko wychodźcze przez pryzmat narosłych już interpretacji, utrwalonych rozpoznań i ocen wartościujących czy przyzwyczajęń recepcyjnych, które wzmacniają zarówno pozytywne, jak i negatywne stereotypy na temat działań osób i instytucji poza Polską po roku 1939.

Ponowne spojrzenie zatem na polski Paryż, Londyn, Monachium czy Nowy Jork (a miasta te pełnią jedynie rolę sygnałno-symboliczną, określając geograficzny rozrzut „miejsc postoju” diaspory), pozwoli - jak sądzimy - nie tylko potwierdzić to, co już o emigracji wiemy, ale przede wszystkim zmierzyć się z narosłymi mitami czy uroszczeniami, na powstanie których wpłynął utrudniony dostęp do archiwaliów (zdeponowanych poza krajem) oraz rozmaite klauzule ograniczające korzystanie z tych zasobów oraz uniemożliwiające ich publikację. Wydaje się też, że w latach 90. XX w. większą wagę w badaniach nad emigracją przykładano do relacji i świadectw życia, mniejszą do dokumentacji, co z pewnością musiało wpłynąć na zawężenie perspektywy poznawczej i w pewnym sensie na jej zniekształcenie oraz na nadmierną subiektywizację ostatecznych rozpoznań.

Liczymy zatem na głosy uwzględniające różne perspektywy metodologiczne: interpretacje szeroko rozumianej emigracyjnej twórczości intelektualnej i artystycznej w kontekście antropologii literackiej i kulturowej (oświetlającej sytuację autora, związki instytucjonalne, pokoleniowo-formacyjne, polityczne po analizie poszczególnych przypadków), na ujęcia w kontekście psychosocjologii, historii politycznej czy historii idei.

Przewodnym tematem tym razem chcielibyśmy uczynić ważny, a jeszcze niedostatecznie rozpoznany i opisany dyskurs między Krajem a Emigracją, utrwalony m.in. w publikowanych po 1989 r. dziennikach i wspomnieniach, których autorami byli twórcy krajowi z okresu PRL oraz dialog sygnalizowany w korespondencji, zintensyfikowanej zwłaszcza po odwilży.

Liczmy więc na udokumentowanie funkcjonującej poza (i ponad) propagandą PRL-u intelektualnej dyskusji o pryncypia i wizje Polski. Owa dyskusja, która niejednokrotnie zamieniała się w ostry spór, przyczyniała się do napięć, w konsekwencji których trwale przyjaźnie zarówno na emigracji, jak i w Kraju wystawiane były na dramatyczne próby, skutkowały środowiskowym ostracyzmem i wykluczeniem. Ten ostry spór (w łonie samej emigracji i na odległość – spór o pryncypia z Krajem) zarówno hamował aktywność twórczą, polityczną i intelektualną, jak i stawał się źródłem wzrostu, możemy go dziś traktować również jako katalizę dla wszystkiego, co było wówczas nowe i oryginalne po obu stronach żelaznej kurtyny.

Proponujemy dyskusję wokół następujących zagadnień:

- Emigracja-Kraj – dialog nieujawniony; życie elit kulturalnych kraju i emigracji w świetle zapisów dyskrecjonalnych (np.: promocje, nagrody, stypendia, krytyka, epizody z życia kulturalnego i środowiskowego) oraz dialog ujawniony (oficjalny) - przebijający się przez żelazną kurtynę (z łam prasowych i sprzed mikrofonów stacji radiowych);
- Przemilczenia, przeinaczenia; rola instytucjonalnej cenzury krajowej; na emigracji – presji środowiskowej, obyczajowej, ograniczeń wynikających z polityki kraju osiedlenia, paradoksalnego usytuowania emigracyjnej agory wolnego słowa;
- Reinterpretacje, korektury, dopełnienia w świetle badań najnowszych, dyskusje nad kanonem twórczości emigracyjnej (dot. zarówno monografii oraz syntez autorów krajowych, jak i emigracyjnych), polemika z utrwalonym obiegiem recepcyjnym;
- Inwigilacja (aparatury bezpieczeństwa PRL wobec emigracji, jego wpływ na kształt życia diaspory, zwłaszcza w kontekście niezrealizowanych projektów i wykluczania, zniekształceń i przekłamań; współpraca środowisk twórczych PRL-u ze służbami specjalnymi nakierowana na emigrację);
- Polska Emigracja Niepodległościowa a emigracje inne (kontakty i wpływy, dyskusje, literatura);
- Postulaty badawcze w zakresie syntez, monografii, przyczynków, antologii, wznowień.

Serdecznie zapraszamy wszystkich Państwa zainteresowanych problematyką emigracyjną w ujęciu interdyscyplinarnym i komparatystycznym do udziału w konferencji zorganizowanej przez: Zakład Teorii i Antropologii Literatury **Instytutu Filologii Polskiej UwB** oraz Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej **Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku**, która odbędzie się w dniach **30-31 maja 2014 r. w Białymstoku**. Na propozycje tematów wystąpień oraz abstrakt oczekujemy **do końca stycznia 2014 r.** Zgłoszenia prosimy przysyłać pocztą na adres Uniwersytetu (z dopiskiem „konferencja emigracyjna”) lub w wersji elektronicznej na adres: v.wejs.milewska@gmail.com lub ewa.rogalewska@ipn.gov.pl

Zastrzegamy prawo wyboru tematów spośród zgłoszonych przez Państwa propozycji.

Oplata konferencyjna wynosi 450 zł. W tej kwocie mieszczą się zakwaterowanie, wyżywienie, materiały konferencyjne oraz dofinansowanie publikacji.

Koordynatorzy konferencji:

dr Ewa Rogalewska

IPN Oddział w Białymstoku
tel.: 664 905 083
ewa.rogalewska@ipn.gov.pl
Instytut Pamięci Narodowej
ul. Warszłatowa 1a
15-637 Białystok

dr Violetta Wejs-Milewska

Uniwersytet w Białymstoku
tel.: 604122244
v.wejs.milewska@gmail.com
Uniwersytet w Białymstoku
Pl. Uniwersytecki 1, p. 57
15-420 Białystok

KARTA UCZESTNICTWA W KONFERENCJI

Paryż – Londyn – Monachium – Nowy Jork.
Miejsce Emigracji Niepodległościowej na mapie kultury nie tylko polskiej - II

Białystok 30-31 maja 2014 r.

.....
(tytuł/stopień naukowy, imię, nazwisko)

.....
(nazwa i adres miejsca pracy, telefon, fax)

.....
(adres do korespondencji, telefon, telefon komórkowy, e-mail)

Forma wystąpienia (referat, komunikat, głos w dyskusji) – **temat:**

.....
.....
Inna forma uczestnictwa (bez referatu i zadeklarowanego głosu)

.....
Zamawiam noclegi: 29/30//30/31

Rezygnuję z noclegów.....

Rezygnuję z noclegów i posiłków.....

Proszę o wystawienie faktury VAT: (tak/nie). Prosimy o podanie dokładnych danych:
nazwa instytucji, adres, NIP).....

Upoważniam Uniwersytet w Białymstoku do wystawienia faktury VAT bez podpisu na

.....
(Podpis uczestnika)

Ponadto informujemy, że opłatę konferencyjną w wys. 450 zł (po potwierdzeniu zgłoszenia) należy uiścić do końca stycznia 2014 r. na wskazane konto: Millennium Bank 8611602202000000060001031 z dopiskiem „konferencja emigracyjna”.

Zgłoszenie uczestnictwa w konferencji należy przesłać na adres /z dopiskiem: „konferencja emigracyjna”/:

Instytut Filologii Polskiej, Zakład Teorii i Antropologii Literatury
Uniwersytet w Białymstoku; Pl. Uniwersytecki 1/ pokój 57, 15-420 Białystok,
(tel. 857457461, 604122244) lub na adres e-mail v.wejs@gmail.com